

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت سلامت

مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی

کمک های اولیه و اصول پیشگیری از حوادث شایع در فصل تابستان

تابستان 1388

زنبور گزیدگی

گزش زنبورها مخصوصاً زنبورهای وحشی، می تواند خطر جدی برای فرد ایجاد کند. زنبور گزیدگی ممکن است در اثر نیش انواع زنبور مانند زنبورعسل و زنبورسرخ بروز نماید. نیش زنبورعسل ماده، به کیسه محتوی زهر متصل است و پس از گزش در زخم باقی می ماند. بنابراین برداشتن نیش از روی زخم در اسرع وقت جهت جلوگیری از ورود بیشتر سم به زخم ضروری است. علائم معمولاً در عرض چند ساعت ناپدید می شود. اگر فرد زنبورگزیده مشکلی در تنفس داشت و یا تورم شدید و سریع رخ داد باید به پزشک مراجعه نمود.

اگر هیچ یک از این علائم برای فرد زنبور گزیده ایجاد نشد تنها کاری که ما می توانیم انجام دهیم این است که ابتدا از نزدیک محل گزیدگی را بررسی کنیم. اگر نیش هنوز در محل گزش باقی است می توانیم آن را با یک موچین یا انبر از سطح پوست بیرون بکشیم. باید مراقب باشیم که کیسه زهر را فشار ندهیم زیرا ممکن است سم وارد بدن شود.

بعد از آن می توانیم محل را با آب سرد همراه با بیکربنات سدیم (محلول جوش شیرین) کمپرس کنیم.

زنبورها و زنبورهای سرخ بطور مکرر نیش می زنند و محل گزش آنها به سادگی عفونی می شود. ممکن است در محل گزش یک زخم دردناک ایجاد شود ولی واکنش های حساسیتی شدید نیز در برخی افراد رخ می دهد. چنانچه گزش زنبور در نقاط مختلف و آن هم در ناحیه گردن و سر بروز نماید، جدی تر است و می تواند تهدید کننده زندگی باشد.

علائم زنبور گزیدگی:

درد و تورم ناکهانی در محل گزش و قرمزی در مرکز تورم. البته بعضی از افراد به هر نوع سمی حساسیت دارند و واکنش آلرژیک بسیار شدیدی نشان می دهند و اصطلاحاً شوک آنافیلاتیک در آنها ایجاد می شود که در این موارد به اقدامات سریع و فوری نیاز داریم.

درمان زنبور گزیدگی:

در مورد نیش زنبورعسل، برداشتن سریع نیش از روی زخم، جهت جلوگیری از ورود بیشتر سم به زخم ضروری است. علائم معمولاً در عرض چند ساعت ناپدید می شود.

کمک های اولیه و اصول پیشگیری از حوادث شایع در فصل تابستان

1. اگر فرد زنبورگزیده مشکل تنفسی داشت و یا تورم شدید و سریع در محل گزش بروز کرد، باید به پزشک مراجعه نمایید.
2. باید محل گزش را با آب و صابون بشوئید.
3. روی محل گزش کمپرس سرد یا کیسه محتوی یخ قرار دهید و به طور متوالی هر 15 دقیقه یکبار کیسه یخ را از روی پوست بردارید.
4. از قراردادن مستقیم یخ روی پوست و از گرم کردن موضع اجتناب نمایید.
5. می توانید محل را با آب سرد همراه با بیکربنات سدیم (محلول جوش شیرین) کمپرس کنید.

گزیدگی پوست:

- 1- نیش را در صورت وجود با موچین و یا نوک چاقو بردارید.
- 2- روی زخم را با یک پارچه تمیز بپوشانید.
- 3- در صورتی که از میزان درد و ترشح از ناحیه گزیدگی، کاسته نشد مجدداً به پزشک مراجعه نمایید.

گزیدگی در ناحیه دهان:

ممکن است گزیدگی در داخل دهان یا گلو صورت گیرد و این مسئله خطرناک است چون بافت های گلو و دهان بافت های شلی هستند و خیلی سریع ورم می کنند و ممکن است باعث اختلال تنفسی شوند. برای این کار سریعاً داخل دهان را با آب سرد و بیکربنات سدیم شستشو داده و مریض را به اورژانس بیمارستان منتقل نمایید. سریعاً با اورژانس 115 تماس بگیرید.

منابع:

1. شاتک دیوید، *امداد گر اورژانس*، (گروه مترجمین)، 1385، انتشارات سیمین دخت.
2. Thygerson Alton, Gulli Benjamin, *First aid*, American Academy of Orthopedic Surgeons, 2005.
3. David A Warrell, *Guidelines for the Clinical Management of Snake Bite in the South-East Asia Region*. World Health Organization, 2005.
4. <http://www.fbmi.cvut.cz>
5. <http://www.cvut.cz>
6. <http://www.hanford.gov>
7. <http://ang.quizstarpro.com>
8. <http://www.redcross.org>
9. <http://www.mayoclinic.com>
10. <http://www.eMedicineHealth.com>
11. <http://www.eMedicineHealth.com>